

PRILAGODBA METODE AKTIVNOG SLUŠANJA GLAZBE UČENICIMA S TEŠKOĆAMA KROZ PRIMJENU DIFERENCIRANIH NASTAVNIH MATERIJALA U NASTAVI GLAZBENE KULTURE

Stručni članak i autorski materijali

Valentina Pavlaković Krajcer

Osnovna škola „Braća Seljan“ Karlovac

Osnovna škola Mahično, Mahično

Karlovac, 16. lipnja 2026.

Autorica: Valentina Pavlaković Krajcer

Stručni članak s autorskim nastavnim materijalima i primjerom dobre prakse

Područje: Glazbena kultura, inkluzivna nastava, individualizacija i diferencijacija nastavnih postupaka

Ciljana skupina: Učitelji Glazbene kulture, učitelji razredne nastave, edukacijski rehabilitatori i stručni suradnici

Ključne riječi: aktivno slušanje glazbe, učenici s teškoćama, inkluzivna nastava, diferencirani nastavni materijali, vizualna podrška, individualizirani pristup

SAŽETAK

Inkluzivna nastava podrazumijeva osiguravanje uvjeta u kojima svaki učenik može aktivno sudjelovati u odgojno-obrazovnom procesu u skladu sa svojim mogućnostima. U nastavi Glazbene kulture posebno je važna prilagodba metoda i aktivnosti kako bi se učenicima s teškoćama omogućilo razumijevanje, doživljavanje i izražavanje glazbenog sadržaja.

U radu je prikazan primjer prilagodbe metode aktivnog slušanja glazbe na primjeru tradicijske pjesme „Klinček stoji pod oblokom“. Prikazane su autorske prilagodbe u obliku diferenciranog radnog listića, vizualnih kartica, zadataka različitih razina podrške i metodičkih smjernica za učitelje. Materijali su osmišljeni tako da se mogu primijeniti i prilagoditi drugim sadržajima aktivnog slušanja glazbe.

1. UVOD

Nastava Glazbene kulture pruža brojne mogućnosti uključivanja svih učenika kroz slušanje, pjevanje, pokret i glazbeno stvaralaštvo. Međutim, učenicima s teškoćama često je potrebna dodatna podrška u razumijevanju uputa, održavanju pažnje i izražavanju glazbenog doživljaja.

Zbog toga je važno oblikovati nastavne materijale koji omogućuju različite načine sudjelovanja – govorom, pokazivanjem, odabirom simbola, crtežom ili pokretom.

2. CILJEVI IZRADE MATERIJALA

Ciljevi su:

- omogućiti aktivno sudjelovanje učenika s teškoćama u nastavi Glazbene kulture
- razvijati usmjereno i aktivno slušanje glazbe
- prilagoditi zadatke različitim razinama sposobnosti učenika
- poticati izražavanje glazbenog doživljaja na različite načine
- izraditi praktične materijale primjenjive i drugim učiteljima

3. METODIČKA POLAZIŠTA

Prilagodba nastavnih aktivnosti temelji se na individualiziranom pristupu, jasnoj strukturi aktivnosti i višestrukim načinima sudjelovanja učenika.

U provedbi se koriste:

- kratke i jasne upute
- vizualna podrška
- podjela složenih zadataka na manje korake
- različite razine težine zadataka
- prihvaćanje različitih oblika odgovora

4. PRIMJER PROVEDBE AKTIVNOSTI

Aktivnost aktivnog slušanja provedena je uz glazbeni primjer „Klinček stoji pod oblokom“.

Prvo slušanje – doživljajno slušanje

Učenici slušaju glazbeni primjer bez zadataka te izražavaju prve dojmove riječju, izrazom lica ili pokretom.

Drugo slušanje – usmjereno slušanje

Uz pomoć prilagođenih materijala učenici prepoznaju:

- tempo (sporo, umjereno, brzo)
- dinamiku (tiho, glasno)
- ugođaj glazbe
- ponavljanje glazbenih cjelina

Završna refleksija

Učenici izražavaju svoj glazbeni doživljaj govorom, crtežom, odabirom simbola ili pokretom.

5. OPIS AUTORSKIH NASTAVNIH MATERIJALA

Materijali izrađeni uz ovaj rad obuhvaćaju:

- Prilagođeni radni listić za aktivno slušanje glazbe
- Kartice za vizualnu podršku (tempo, dinamika, ugođaj)
- Diferencirane zadatke prema razinama podrške
- Metodičke smjernice za učitelje za provedbu aktivnosti

6. OČEKIVANI UČINCI

Primjenom ovih materijala potiče se:

- veća uključenost učenika s teškoćama u nastavni proces
- razvoj glazbene pažnje i percepcije
- povećanje samostalnosti učenika
- razvijanje pozitivnog odnosa prema glazbi
- veća mogućnost uspješnog ostvarivanja odgojno-obrazovnih ishoda

7. PRIMJENJIVOST I STRUČNA VRIJEDNOST

Posebna vrijednost ovih nastavnih materijala nalazi se u njihovoj prilagodljivosti. Iako su prikazani na primjeru pjesme „Klinčak stoji pod oblokom“, mogu se koristiti u obradi različitih glazbenih primjera.

Materijali predstavljaju praktičan alat za učitelje koji žele razvijati uključivu nastavu, individualizirati pristup učenicima i omogućiti aktivno sudjelovanje svih učenika.

8. ZAKLJUČAK

Kvalitetna inkluzivna nastava ne podrazumijeva smanjivanje zahtjeva, već osmišljavanje različitih puteva kojima učenici dolaze do odgojno-obrazovnih ishoda. Izradom diferenciranih nastavnih materijala, vizualne podrške i prilagodbi aktivnosti učenicima s teškoćama omogućuje se aktivno, uspješno i motivirajuće sudjelovanje u nastavi Glazbene kulture.

9. REFLEKSIJA UČITELJA

Tijekom provedbe aktivnosti aktivnog slušanja glazbe uz primjenu diferenciranih nastavnih materijala uočena je značajna razlika u razini uključenosti i razumijevanja učenika, osobito učenika s teškoćama. Strukturirani pristup, vizualna podrška i jasno definirani koraci omogućili su učenicima lakše praćenje nastavnog procesa te aktivnije sudjelovanje u svim fazama sata.

Posebno se pokazalo učinkovitim korištenje vizualnih kartica glazbenih obilježja (tempo, dinamika i ugođaj), koje su učenicima omogućile brže prepoznavanje i lakše verbaliziranje glazbenog doživljaja. Učenici koji inače pokazuju poteškoće u izražavanju imali su mogućnost odgovora kroz odabir simbola, crtež ili jednostavne verbalne opise, što je pridonijelo njihovom osjećaju uspješnosti i uključenosti u nastavni proces.

Diferencirani radni listići pokazali su se posebno korisnima jer su omogućili individualizirani pristup zadacima bez osjećaja opterećenja ili neuspjeha. Učenici su mogli raditi vlastitim tempom, a različite razine zadataka omogućile su da svi učenici, neovisno o svojim sposobnostima, ostvare predviđene odgojno-obrazovne ishode.

Tijekom aktivnosti uočeno je povećanje motivacije i angažiranosti učenika, kao i veća spremnost na sudjelovanje u zajedničkoj analizi glazbenog primjera. Posebno je važno istaknuti da su učenici pokazali napredak u usmjerenom slušanju glazbe, prepoznavanju osnovnih glazbenih obilježja te izražavanju osobnog doživljaja.

Ova nastavna praksa potvrđuje važnost planirane diferencijacije i uporabe vizualne podrške u inkluzivnoj nastavi Glazbene kulture. Prilagodbe ne umanjuju zahtjevnost nastavnih ishoda, već omogućuju različite puteve njihova ostvarivanja, čime se osigurava ravnopravno sudjelovanje svih učenika u nastavnom procesu.

U budućem radu planira se daljnje razvijanje i proširivanje ovakvih pristupa, uz dodatno uključivanje digitalnih alata i interaktivnih sadržaja, kako bi se dodatno potaknula aktivnost, kreativnost i samostalnost učenika.

PRILOZI

PRILOG 1

Prilagođeni radni listić za aktivno slušanje glazbe

Glazbeni primjer: „Klinček stoji pod oblokom”

Ime i prezime: _____

Razred: _____ Datum: _____

1. Doživljaj glazbe

Kako se osjećaš dok slušaš glazbu?

veselo

mirno

tužno

zamišljeno

2. Tempo glazbe

sporo

umjereno

brzo

3. Glasnoća glazbe

tiho

glasno

4. Što primjećujem?

- Glazba se ponavlja
- Glazba me potiče na pokret
- Glazba me potiče na pjevanje
- Glazba je mirna
- Drugo: _____

5. Moj doživljaj

Nacrtaj ili napiši što zamišljaš dok slušaš glazbu:

Hvala na pažljivom slušanju!

Autorica: Valentina Pavlaković Krajcer

PRILOG 2

Kartice za vizualnu podršku

(Ispisati, izrezati i plastificirati)

UGOĐAJ

veselo

mirno

tužno

zamišljeno

TEMPO

sporo

umjereno

brzo

GLASNOĆA

tiho

glasno

REAKCIJA NA GLAZBU

sviđa mi se

zamišljam slike

želim se kretati

želim pjevati

PRILOG 3

Diferencirani zadaci prema razinama podrške

RAZINA 1 – POJAČANA PODRŠKA

Učenik:

- pokazuje ugođaj glazbe sličicom
- pokazuje tempo (sporo/brzo)
- bira tiho ili glasno
- izražava doživljaj crtežom ili pokretom

RAZINA 2 – DJELOMIČNA SAMOSTALNOST

Učenik:

- prepoznaje glazbene osobine
- opisuje glazbu jednom ili dvije riječi
- povezuje glazbu s osjećajem
- sudjeluje u razgovoru nakon slušanja

RAZINA 3 – SAMOSTALNI RAD

Učenik:

- opisuje glazbeni doživljaj
- objašnjava svoj izbor
- uočava ponavljanje i glazbene promjene
- uspoređuje doživljaje

PRILOG 4

Smjernice za učitelje za provedbu aktivnosti

1. Prije slušanja

- kratko najaviti cilj aktivnosti
- pokazati vizualne kartice
- aktivirati prethodno iskustvo učenika

2. Tijekom slušanja

- omogućiti više slušanja glazbe
- prihvatiti različite načine odgovora (pokret, slika, riječ)
- davati jasne, kratke upute
- osigurati dovoljno vremena za reakciju

3. Nakon slušanja

- potaknuti razgovor o doživljaju
- prihvatiti sve oblike izražavanja
- vrednovati trud i sudjelovanje
- povezati glazbu s iskustvom učenika

Metodička napomena

Prilagodbe ne mijenjaju odgojno-obrazovne ciljeve, već omogućuju različite puteve njihova ostvarivanja. Time se osigurava uključivanje svih učenika u nastavu Glazbene kulture te razvoj njihovih glazbenih sposobnosti u skladu s individualnim mogućnostima.

NAPOMENA O KORIŠTENJU MATERIJALA

Ovaj stručni rad i pripadajući nastavni materijali ustupljeni su pod licencom Creative Commons Imenovanje – Nekomercijalno – Dijeli pod istim uvjetima 4.0 međunarodna (CC BY-NC-SA 4.0).

Dopušteno je korištenje, dijeljenje i prilagođavanje materijala u nekomercijalne svrhe uz obvezno navođenje autorice i dijeljenje izvedenih materijala pod istim uvjetima.

Autorica: Valentina Pavlaković Krajcer